2025 AN ANIVERSAR

Adept

CERCETĂM INFORMĂM RESPONSABILIZĂM

coaliția civică pentru alegeri libere și corecte

ACTUALITĂȚI ELECTORALE

SINTEZĂ

Progrese în investigarea corupției electorale de la scrutinele din 2024

- De la sfârșitul lunii martie 2024, competența de constatare a cazurilor de corupție electorală pasivă a fost transferată de la CNA la Inspectoratul General al Poliției (IGP), măsură care a accelerat procesul de documentare și sancționare. Potrivit datelor comunicate de IGP, până în prezent au fost emise aproximativ 11.000 de procese-verbale pentru corupție electorală pasivă – adică împotriva persoanelor care au acceptat bani sau servicii în schimbul votului. Dintre acestea, circa 6.000 au fost contestate în instanță. Valoarea amenzilor aplicate depășește 2 milioane de lei, însă această sumă reflectă un grad redus de conformare, ceea ce sugerează că mai puțin de 100 de persoane dintre cele sancționate au achitat amenda. Reamintim că, în contextul alegerilor prezidențiale și al referendumului constituțional din 2024, IGP a identificat o listă de peste 130.000 de alegători suspectați că ar fi primit bani pentru o anumită opțiune de vot.

- Nouă persoane din Edineț au fost trimise în judecată pentru presupusă corupere electorală, fiind acuzate că au oferit bani și organizat o deplasare la Moscova pentru a influența alegătorii să voteze împotriva integrării europene și în favoarea unor candidați sprijiniți de un partid declarat neconstituțional la scrutinele din 2024.

Partide politice – sancțiuni pentru raportare financiară necorespunzătoare

- La Ședința CEC din 13 Mai 2025, au fost adoptate 2 hotărâri cu privire la rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru semestrul doi al anului 2024. Conform Codului electoral (art. 26), partidele politice sunt obligate să prezinte anual CEC rapoarte privind gestiunea financiară, exclusiv în format electronic prin sistemul SSI „Control Financiar", până la data de 31 martie a anului următor. CEC este responsabilă de colectarea, analiza și verificarea acestor rapoarte, precum și de sancționarea abaterilor, inclusiv prin sesizarea Ministerului Justiției.

- CEC a constatat că din cele 65 de partide politice înregistrate în Registrul de stat, 60 **au prezentat rapoarte privind gestiunea financiară pentru semestrul doi al anului 2024**. Totuși, doar 54 au respectat termenul și forma legală de transmitere a acestora. Pentru 11 formațiuni politice care nu au prezentat raportul sau l-au transmis necorespunzător (Partidul Socialist din Moldova (a nu se confunda cu PSRM), Partidul Politic „Șansă", PP Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei ș.a.), CEC a inițiat procese contravenționale, iar pentru alte 6 formațiuni a fost sesizat Ministerul Justiției – fie în vederea dizolvării, fie pentru suspendarea activității. Ministerul Justiției a intentat procese în instanță pentru dizolvarea sau limitarea activității partidelor. Cererea privind dizolvarea Partidului Regiunilor din Moldova a fost admisă de Judecătoria Bălți. Procesele contra Partidului „ȘANSĂ" și Partidului Conservator sunt în desfășurare.

- În ceea ce privește donațiile, 15 partide au raportat venituri de peste 8,9 milioane lei de la persoane fizice. Comisia a constatat că mai multe donații depășeau plafonul maxim legal (6 salarii medii sau 30% din venitul anual) – fie ca valoare absolută, fie ca procent

- din venitul anual al donatorului – și a solicitat restituirea sumelor neconforme la bugetul de stat. Este vorba de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (1 donator), Partidul Politic Acțiune și Solidaritate (3 donatori), Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic (6 donatori). De asemenea, CEC a inițiat procese contravenționale împotriva persoanelor care au făcut donații ilegale și a constatat nereguli în primirea donațiilor în numerar, inclusiv lipsa bonurilor fiscale sau a documentelor justificative.

Legislația electorală - Proiectul de lege nr. 381

- Proiectul de lege nr. 381 a fost adoptat în lectura a doua la 30 aprilie, urmând ca în zilele următoare să fie votat în lectură finală. Textul propune întărirea sancțiunilor pentru corupția electorală – inclusiv cumpărarea voturilor și finanțarea ilegală a partidelor politice – atunci când acestea sunt comise în nume propriu, de grupuri criminale sau entități străine. Alte modificări vizează accelerarea soluționării cauzelor de corupție electorală, combaterea extremismului și interzicerea partidelor considerate succesoare ale celor declarate anterior neconstituționale.

- Opinie Urgentă a OSCE/ODIHR, publicată la 29 aprilie cu privire la proiectul nr. 381 – ODIHR își exprimă îngrijorări cu privire la unele prevederi ale proiectului de lege, pe partea ce ține de combaterea extremismului. Alte critici vizează formulările vagi care pot permite abuzuri. În aceeași zi a fost înaintat în Parlament Amendamentul nr. 6 la PL 381, care încearcă să răspundă preocupărilor ODIHR, inclusiv cele legate de partidele succesoare.

Legislația electorală - Proiectul de lege nr. 151 și 152

- **Proiectul de lege nr. 151 pentru votul prin corespondență a fost** adoptat în primă lectură pe 30 aprilie. Acesta prevede extinderea votului prin corespondență pentru cetățenii moldoveni din Australia și Japonia.

- **Proiectul de lege nr. 152 pentru amendarea Codului Electoral a fost adoptat** în prima lectură la 30 aprilie. Proiectul include revizuiri tehnice și introduce noțiunea de „bloc electoral camuflat”, cu propunerea ca CEC să stabilească criteriile aferente. Noțiunea este însă contestată de partidele de opoziție printr-un amendament la proiect.

- CALC a participat activ la consultările publice organizate pe marginea proiectelor de lege menționate, semnalând o serie de probleme de fond și de procedură.

Progrese în investigarea cauzelor penale pe marginea corupției electorale

- **Evghenia Guțul,** bașcana Găgăuziei. La 12 mai, instanța i-a prelungit arestul la domiciliu cu încă 30 de zile, pe dosarul de finanțare ilegală a campaniei sale din 2023. O hotărâre în acest caz este așteptată în curând.

- **Evghenia Guțul și Svetlana Popan**, dosarul privind finanțarea ilegală a Partidului Șor (2023). Popan (secretara Partidului), este plasată sub control judiciar. În acest caz au fost audiați încă doi martori la contractarea serviciilor de transport de la Întreprinderea Municipală „Orhei -Transport" pentru persoane care să participe la protestele organizate de Partidul Șor.

- **Irinei Lozovan și Alexandr Nesterovschi**, deputați dați în urmărire. Interpolul a fost anunțat că ambii sunt căutați. Pe 19 martie 2025, Alexandr Nesterovschi a fost condamnat la 12 ani de închisoare pentru corupere pasivă, pregătirea și acceptarea finanțării unui partid politic din partea unui grup criminal organizat. Colega lui, Irina Lozovan, și-a primit sentința de șase ani de pușcărie pe 31 martie 2025, fiind acuzată de corupție electorală și finanțarea ilegală a formațiunilor asociate cu Șor. Ambele cazuri se referă la campaniile electorale aferente alegerilor locale din 2023.

- **Marina Tauber**, deputata partidului „Șor", care a fugit din Republica Moldova în ianuarie 2025, a apărut la un eveniment organizat de Partidul „Șor" la Moscova, dedicat zilei de 9 mai. Pe numele Marinei Tauber au fost deschise două dosare penale pentru primirea conștientă de finanțare pentru partid din partea unei organizații criminale și pentru falsificarea raportului privind gestionarea financiară a Partidului Șor din anul 2022.

Alegeri

- **Alegeri Locale Noi** - La data de 18 mai au avut loc alegeri locale noi în localitățile: Comuna Călugăr, raionul Fălești; Comuna Chiperceni, raionul Orhei; Satul Talmaza, raionul Ștefan-Vodă; Comuna Boldurești, raionul Nisporeni; Satul Tabani, raionul Briceni; Satul Temeleuți, raionul Florești. CEC a stabilit că la închiderea celor 13 secții de votare în localitățile unde au avut loc alegeri locale noi, dreptul la vot a fost exercitat, în total, de către 6687 alegători sau 39,71%. Momentan sunt publicate rezultatele preliminare.

- **Alegerile Adunării Populare în Găgăuzia** - În 2025 urmează să aibă loc alegerile Adunării Populare a Găgăuziei. Potrivit legislației în vigoare, în cel mult trei luni de la expirarea mandatului Adunării Populare, urmează să fie organizate noi alegeri. Data alegerilor încă nu a fost adoptată.

ADEPT lansează o sinteză lunară cu genericul „ACTUALITĂȚI ELECTORALE", care include cele mai relevante informații din activitatea Comisiei Electorale Centrale, a Parlamentului, precum și evoluții privind cadrul legal, cazuri de corupție electorală și alte subiecte esențiale pentru integritatea proceselor electorale.

Prin această sinteză, Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT își propune să sprijine în continuare organizațiile membre ale Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC) în monitorizarea eficientă a proceselor electorale și în formularea unor poziții și reacții bine documentate.